

CAN YOU ANSWER THESE QUESTIONS?

1. What was the background of Sarah, the wife of R. Menachem Nachum, the Magid of Chernoble.
2. Describe R. Menachem Nachum's attitude toward poverty and the impoverished.
3. Who were his mentors?
4. In what way was his approach to Hasidus dissimilar to that of R. Shneur Zalman? In which way was it similar?
5. What work did he author?

This and much more will be addressed in the ninth lecture of this series: "Rabbi Menachem Nachum Twersky and the Dynasty of Chernoble".

To derive maximum benefit from this lecture, keep these questions in mind as you listen to the tape and read through the outline. Go back to these questions once again at the end of the lecture and see how well you answer them.

PLEASE NOTE: This outline and source book was designed as a powerful tool to help you appreciate and understand the basis of Jewish History. Although the lectures can be listened to without the use of the outline, we advise you to read the outline to enhance your comprehension. Use it as well as a handy reference guide and for quick review.

THE EPIC OF THE ETERNAL PEOPLE
Presented by Rabbi Shmuel Irons

Series X Lecture #9

RABBI MENACHEM NACHUM TWERSKY
AND THE DYNASTY OF CHERNOBLE

I. The Disciple of the Early Hasidic Masters

A.

(1) הרב הגדול והקדוש מוהר"ר מנחם נחום מטשארנביל זלה"ה נולד בשנת ת"צ בעיר גארינסק פלך וואלין. הוא הי' בן לאביו הה"צ ר' צבי ב"ר נחום גאון זלה"ה. ס' כרם ישראל פרק כב

The great and holy Rabbi Menachem Nachum of Chernoble, of blessed memory, was born in the year 5490 (1730) in the city of Gornisk, in the province of Volhyn. He was the son of R. Tzvi b. R. Nachum Gaon, of blessed memory. **Sefer Kerem Yisrael Chapt. 22**

(2) הה"צ ר' נחום נעשה יתום מאביו בעודנו ילד צעיר לימים ונתגדל אצל אחי אביו ולמד תורה באחת הישיבות בליטא ונתעלה מאוד בשקידתו על התורה יותר מכל בני הישיבה. וכאשר בא חותנו שהי' נכבד מאוד וכא אל הישיבה שלמד בה הר"נ לבחור לו בחור מורם מעם מצטיין בלימודו הראהו הריש מתיבתא על הר"נ שהוא משובח מאד מאד ונעשה התקשרות שידוכים ביניהם. ס' כרם ישראל, פרק כב אות א'

R. Nachum was orphaned from his father at an early age and was raised by his father's brother and went on to study in one of the Lithuanian yeshivos. Through his diligence, he made tremendous strides in his learning and surpassed his colleagues. When his future father-in-law, who was a very prestigious person, came to the yeshiva in which R. Nachum studied to look for a future husband for his daughter, he asked [the Rosh Yeshiva] to point out to him the bochur (young man) whom he felt to be far and above the other students of the yeshiva. The Rosh Yeshiva showed him R. Nachum who [in his estimation] was far superior to anyone else. Subsequently, a match was arranged. **Sefer Kerem Yisrael Chapt. 22, note 1**

B.

(1) ואשתו של הה"ק ר' נחום שמה שרה הי' נכדית הגאון ר' יצחק שפירא זל"ה אב"ד קאוונא ולובלין בן הגאון הר' נתן נטע אב"ד דק' הוראדנא בעהמ"ח ס' מבוא שערים. ס' כרם ישראל פרק כב

The name of R. Nachum's wife was Sarah. She was a descendant of R. Yitzchak Shapiro, the Chief Rabbi of Kovno and Lublin, the son of R. Nosson Nota, the Chief Rabbi of Horodno, the author of Mavo Shearim. **Sefer Kerem Yisrael Chapt. 22**

(2) הה"צ ר' נחום מטשרנאביל אשתו הצדקת מ' שרה הי' נכדית הה"ג ר' נתן שפירא זל"ל בעל מבוא שערים ואמרי שפר על רש"י הוא הי' זקנו של בעל מגלה עמוקות הה"צ ר' נתן נטע אבד"ק קראקא. והוא הי' בן הגה"ק ר' שמשון שפירא נכד הג"מ ר' שלמה שפירא אב"ד דק' היילברין ולאנדא בן הג"מ ר' שמואל שפירא חתן הג"מ ר' מתת' טריבש אב"ד דק' פאריז ורב הכולל במדינת צרפת יצ"ו מצאצאי רש"י זל"ה ומאבותיו של הג"מ ר' שלמה שפירא הנ"ל לא פסקה תורה מהם עד רש"י ז"ל. ס' כרם ישראל פרק כג

Sarah, the wife of the Rav and Tzaddik, R. Nachum of Chernoble, was a descendant of R. Nosson Shapiro, of blessed memory, the author of the Mavo Shearim and Imrei Shefer on Rashi's commentary. He was the grandfather of the author of the Megaleh Amukos, R. Nosson Nota, the Chief Rabbi of Cracow. [R. Nosson] was the son of the holy Gaon, R. Shimshon Shapiro, who was the son of R. Shlomo Shapiro, the Chief Rabbi of Heilbrin and Landau, who was the son of R. Shmuel Shapiro, the son in law of the Gaon, R. Matisyahu Treves, the Chief Rabbi of the city of Paris and the whole of France. [R. Shmuel] was a descendant of Rashi. All of the generations from Rashi until R. Shlomo Shapiro, were entirely dedicated to the study of Torah. **Sefer Kerem Yisrael Chapt. 22**

C.

ואחר נשיאותו התפרנס הר"נ כמו רוב גדולי ישראל בימים ההם בלימוד תלמידים ברוב חריפות ועמקות אבל הרגיש בנפשו כי חסר לו מה ויתחיל לעמוק בלימוד הקבלה בכתבי האר"י ז"ל ור"ח וויטאל וינהג את גופו בסיגופים וצומות עד שבא מגיד אליו ורצה לגלות לו רזין דאורייתא ולא חפץ ר"נ לקבל ממנו כי הכיר בו כי הוא איננו ממגידי אמת רק מצד אחר ויגרש אותו למרחוק. ופ"א בא אליו מלאך ממגידי האמת ורצה ללמוד עמו ולא רצה הה"ק ר"נ לקבלו ואמר כי איננו צריך לו. ס' כרם ישראל, פרק כב א'

After his wedding, R. Nachum supported himself, as did the majority of Torah scholars at that time, by teaching students with great acumen and depth. He felt, however, unfulfilled and started to study in depth the works of Kabbalah, the writings of the Arizal and R. Chaim Vital. [As a result,] he tormented his body and fasted. [He reached such a spiritual state, that] a Magid [spiritual being] came to him to teach him the secrets of the Torah. R. Nachum didn't want to receive communications from him, as he recognized him to be a Magid who embodied the forces of evil and whose teachings were not true. [Consequently,] he drove him away. On another occasion, an angel, one of the Magidim who embodied the truth of the Torah, came to him and desired to teach him but R. Nachum refused to accept [him] as he stated that he didn't need him. **Sefer Kerem Yisrael Chapt. 22, note 1**

D.

(1) הרב הקדוש ר' נחום מטשרנאביל זי"ע צדיק ונשגב אור בהיר הוא בשחקים מופת הדור תהלתו מלאה הארץ ארי שבחבורה רבים מישראל הלכו לאורו והוא בתחלה ביקר את מורו הבעש"ט זל"ה ואחר שננגנו אור הקדוש נעשה תלמיד מובהק להמגיד הגדול ר' דובער ממעזריטש זל"ה והוא חבר ספר הבהיר מאור עינים עה"ת ועלה השמימה בשנת תקנ"ח ביום י"א מרחשון זכותו יגן עלינו. ס' כרם ישראל פרק כד

The holy R. Nachum of Chernoble, may his merit protect us, was a lofty tzaddik whose light shone in the Heavens and was the wonder of his generation whose praises fill the world. He was the lion [the most prominent] of his colleagues. Many of Israel were directed by his light. He originally visited his master, the Baal Shem Tov, of blessed memory. After his holy light was hidden, he became a close disciple of the great Magid, R. Dov Ber of Mezrich. [R. Nachum] was the author of the outstanding work, Me'or Einayim, a commentary to the Torah. His soul rose to Heaven in the year 5558 (1797) on the eleventh of Marcheshvan. May his merit protect us. **Sefer Kerem Yisrael Chapt. 24**

(2) לפי המסורה בקר הר' נחום את הבעש"ט רק שני פעמים ובספרו מאור עינים קורא את הבעש"ט בתואר מורי ובעת אשר נסע הר' נחום להבעש"ט הרגיש הבעש"ט ברוח קדשו כי הר' נחום נוסע אצלו ואמר לזוגתו הרבנית אשר צריכים להכין לשבת זו בהרחבה כי אדם גדול בא אצלנו וכאשר בא הה"צ ר' נחום לבית הבעש"ט הראה לו כל השבת פנים זועפות ולהרבנית אמר כי תזהר להשמר מהאורח מאד נתפעלה ע"ז כי ראתה בו כי איש קדוש הוא. והשיב לה הבעש"ט אבל הוא רוצה לגנוב במעש"ט שלו כל הגן עדן ועוה"ב. ס' כרם ישראל פ' כ"ד אות ו'

According to tradition, R. Nachum visited the Baal Shem Tov on only two occasions. In his Me'or Einayim, however, he refers to him as his master. As R. Nachum was on his way to visit the Baal Shem Tov, the Besht, through the Divine spirit, realized that he was coming, and told his wife to prepare abundantly for the Shabbos in preparation for a great man who is coming to them. When R. Nachum finally arrived, the Baal Shem Tov acted towards him in an angry manner and told his wife to be very much on guard from this guest. She was very taken aback as [R. Nachum] was a holy man. The Besht replied, "But he wants to steal through his good deeds all of Gan Eden (Paradise) and Olam Haba (the World to Come). **Sefer Kerem Yisrael Chapt. 24, note 6**

E.

סיפר הה"ק ר' יצחק מסקווערא זל"ה אשר קודם פטירת המגיד הגדול שאלו אותו תלמידיו הקדושים אל מי מקדושים יפנו להיות להם לרב ומנהיג והשיב להם כי ישגיחו וייענו מי הוא אשר בא לעוה"ז על ענין זה לתקן נשמות החיים והמתים אותו צדיק יקבלו למנהיג ולרב עליהם ואחר פטירת רבם הק' השגיחו וראו זאת בהה"ק ר' נחום והסכימו כולם למנותו לרבן ולמנהיג עליהם רק תלמיד אחד מתלמידי המגיד לא רצה להסכים לזה ובשבילו נתפרדה החבילה ולא עשו כמו שהסכימו ואמרו ע"ז הצדיקים שבאותו דור כ"א הי' ממנים עליהם הה"ק ר' נחום הי' העולם מתנהג עם מנהיג אחד עד ביאת הגואל ולא הי' נחלקים לכמה כתות. ס' כרם ישראל פ' כ"ד אות ז'

Rav Yitzchak of Skvira, of blessed memory, related the following story: Right before the passing of the great Magid [of Mezrich], his holy disciples asked him, "Who amongst the holy [of Israel] should we turn to to become our Rav and leader?" He replied to them that they should scrutinize and analyze to determine which amongst them came to this world to correct the defects of the souls of the living and the dead. They should accept that tzaddik to become their leader and Rav. After the passing of their master, after much scrutiny, they decided to appoint R. Nachum as their leader and master. Only one of the disciples of the Magid refused to accept him. As a result, he was not chosen to be their

leader. The Tzaddikim of the generation commented that if they had indeed appointed R. Nachum, the Hasidic movement would have remained with a central leader and wouldn't have divided into so many sects. **Sefer Kerem Yisrael Chapt. 24, note 7**

F.

הרה"ק ר' יעקב יוסף מפולנאה בעל התולדות אמר על הה"ק ר"נ "העולם אומרים שר' נחום איז א צדיק" והשומעים אשר עמדו שם סברו אשר רצונו להשפיל את ערכו אבל הוא עצמו מהר לפרש דבריו ואמר העולם אומרים שר' נחום איז א צדיק ער איז צעהן צדיקים כל צדיק יש לו דרך מיוחד בתות"פ בצדקה ובשאר מדות כ"א עפ"י שרשו באחד מעשר ספירות ובאותו דרך הוא צדיק אבל ר' נחום הוא צדיק בכל המידות ובכל הדברים צדיק הוא עכ"ל. ס' היחס מטשרנביל פרק א' אות ב'

R. Yaakov Yosef of Polonoah, the author of the work, "Toldos Yaakov Yosef" said regarding R. Nachum, "The world says that R. Nachum is a tzaddik." Those who heard his words interpreted it to be a derogatory statement. He himself, however, quickly explained his words and said, "The world says that R. Nachum is a tzaddik. [It is not true!] He is actually ten tzaddikim [in one]. Every tzaddik has a special approach in his study of Torah, his prayers, his charity, and all of his other character traits. Each approach is based upon the root of their respective souls reflecting one of the ten Sefiros. In that unique and limited approach is that person a tzaddik. R. Nachum is a tzaddik in every one of the character traits and aspects [of life]." **Sefer HaYachas MeChernoble, Chap. 1 note 2**

G.

הרה"ק ר' מנחם נחום נ"ע מטשארנאביל [שזכה להיות גם בהיכל קדשו של רבינו הבעש"ט נ"ע] הי' עם רבינו [ר' שניאור זלמן] באהבה וחבה יתירה והי' רועד לשמו ולזכרו. [מ"כ שכשהגיעו כתבי התניא להרה"ק הנ"ל אמר בזה"ל המחבר ספר הקדוש הזה שמו שניאור רומז לשני בחי' אור: אור ישר ואור חוזר, תושב"כ ותושבע"פ, גליא וסתים.] והי' גם בלאזני אצל רבינו נ"ע. ופ"א שלח רבינו פ"נ אליו. בנו הרה"ק ר' מרדכי מטשארנאביל נ"ע הי' מחותנו של רבינו שבנו הרה"ק ר' יעקב ישראל נ"ע הי' חתן אדמו"ר האמצעי נ"ע בן רבינו. ורבינו הי' על החתונה בשנת תקע"א. אחר פטירת הרה"ק רמ"נ הי' רבינו אצל בנו הרה"ק ר' מרדכי לנחמו. ספר בית רבי עמ' 621-721

The holy R. Menachem Nachum of Chernoble, whose soul rests in Eden, [who merited to also be in the sanctuary of our master, the Besht, whose soul rests in Eden,] had great affection for our master, [R. Shneur Zalman,] and would tremble at his very name and mention. [I found a source that stated that when the writings of the Tanya reached the holy Rabbi, [R. Nachum,] he remarked, "The name of the author of this holy work, Shneur (two lights), hints at two facets of light: light that comes straight [from the Divine] and reflective light [that comes from man], i. e. the Written Torah and the Oral Torah, the revealed and the hidden."] He also visited our master in Liozna. On one occasion, our master, [R. Shneur Zalman,] sent a pidyon nefesh (money for the redemption of his soul) to him. [R. Nachum's] son, R. Mordechai of Chernoble was a mechutan (related through marriage) with our master as his son, R. Yaakov Yisrael, was

a son in law of the Mittler Rebbe (the intermediate or second Rebbe of Chabad), the son of our master. Our master attended the wedding in the year 5571 (1811). After the passing of the holy R. Menachem Nachum, our master came to his son, R. Mordechai, to console him. **Sefer Bais Rebbe pp. 126-127**

II. The Impoverished Rav and Magid of Chernoble

A.

הרה"ק התנהג בעוני ויסתפק במעט ובצימצום וכאשר נודע ונתפרסם שמו הגדול והק' בעולם ונתקבל בפעם ראשון לרב ומגיד בק"ק טשארנוביל וכאשר שמע הרב ר' ברוך ז"ל ממעזיבעז מהכבוד הגדול שעושים לו אמר אם לעוברי רצונו כך לעושי רצונו על אחת כמה וכמה ותיכף פירש להם דבריו לפי שהקב"ה רוצה שיהיה כבוד גדול לצדיקים והם בורחים מהכבוד ועוברים רצונו כך לעושי רצונו בוודאי ראוי להם עוד כבוד גדול יותר. ס' היחס מטשרנביל פרק א' אות ה'

The holy Rabbi lived a life of poverty and bare subsistence. When he gained renown for his greatness and holiness, he was appointed as the Rav and Magid of the city of Chernoble. When R. Baruch of Mezhibezh heard of the great honors that he was afforded, he made the comment, "If such [honor is afforded] to those who transgress His will, most certainly those who fulfill His will are deserving [of such honors]." (See Nedarim 50b) He immediately explained his words: "The Holy One, blessed be He, desires that the Tzaddikim should enjoy great honors, and yet they flee from honor and thus violate His will. Those Tzaddikim who fulfill His will, most certainly deserve to have even greater honor." **Sefer HaYachas M'Chernoble, Chapter 1 note 5**

B.

סיפר אדמו"ר הרה"ק מרן ר' יצחק מסקווירא זצוק"ל כי זקנו הרה"ק ר' נחום מטשערנאביל זצוק"ל היה מתחלה עני ואביון עד אין שיעור ולא היה בביתו להגן ולכסות א"ע מפני הקור והצינה רק פעלץ אחד. וכשהיה צריך לילך בלילה בימי החורף לטבול ע"ע בנהר כדרכו בקודש הלכה אשתו עמו לשמרו. והיתה היא לובשת הפעלץ עד בואם אל הנהר. ובחזרתם מן הנהר היה הוא לובש הפעלץ עד בואם לביתם. והבגד התחתון שלו שקורין קאפאטע היה קרוע מאד מלמעלה בין כתפיו. עד שכמעט שהיה נראה שם בשרו. ולא היה לו במה לתקנו אח"כ נתרחב לו מעט וקנה לעצמו מלבוש עליון שהיו קורין טוזליק. ועלה בדעתו לכתת רגליו ללכת להבעש"ט וכן עשה. . . . ויהי שם הרה"ק ר' נחום אז אצל הבעש"ט זמן רב ונעשה תלמיד מובהק של הבעש"ט. ואח"כ בבואו לביתו מרבו הקדוש תיכף קבלו אותו לעיר אחת להיות שם מגיד. ונתנו לו שכירות בכל שבוע שלשה פיטאקס (שהוא בערך ארבעה קאפיקעס וחצי) אח"כ קבלו אותו לעיר אחרת ושם נתנו לו שכירות בכל שבוע חמשה פיטאקס. ואח"כ קבלו אותו לעיר טשערנאביל ושם נתנו לו מקופת הקהל בכל שבוע רוביל אחד (שהוא בערך חמשה ועשרים קאפיקס). ועשיר אחד משם נתן לו מכספו בכל שבוע ארבעה רוביל (שהוא בערך ורו"כ אחד). סיפורים ומאמרים יקרים מר' ישעיה וואלף צורקרניק

Rav Yitzchak of Skvira, of blessed memory, related the following story: Originally, his grandfather, R. Nachum of Chernoble, of blessed memory, was desperately impoverished. Besides for one fur coat, he didn't even possess anything to protect himself from the cold of winter. When he needed to go out at night in the winter to immerse himself in the river, as was his holy custom, his wife would accompany him to protect him. She would wear the fur coat on the way to the river. When they returned home from the river, he would wear the fur coat. [In addition,] between his shoulders, the top of his undergarment, which is known as a "capota", was ripped to shreds; in fact, his skin almost showed through, and he didn't have the means of repairing it. When his condition improved a little, he bought himself an upper garment, which is known as a "tuzlik", [which went over the ripped "capota"]. At this time, he decided to travel by foot to visit the Baal Shem Tov, which he did. . . . He spent much time by the Baal Shem Tov and become one of his prime disciples. Afterwards, as soon as he came home, he was appointed to the position of Magid in a certain town. They gave him a salary of three pitaks a week, [which is approximately four and an half kopeks]. Afterwards, he was appointed to serve as a Magid in another town from which he received five pitaks a week (approximately 7.5 kopeks). Afterwards, he was appointed to serve in the town of Chernoble. There they gave him a salary of a ruble, [which is the equivalent of twenty five kopeks]. A certain man of means of the town gave him, [in addition to his salary,] another four rubles a week, [which is the equivalent of a silver ruble]. **Sipurim U'Maamorim Yekarim, R. Yeshaya Tzurknik**

C.

פ"א חלה הרמ"נ זמן רב והי' צריך לעזר ושלח משולח לאנ"ש דמדינתינו ורבינו נתן עבורו מכתב מליצה וז"ל:

אחד"ש כמשפט לאוהבי שמו תשפך נפשי בשאלתי ובקשתי השטוחה והפרושה לעורר רוח טהרה ונדיבה להתנדב לבם הטהור למצוה רבה ועצומה להיות מתמכי אורייתא קדישא להאי גברא בו"ק חו"פ רכב ישראל ופרשיו איש אלקי קדוש יאמר לו כק"ש מוהמ"נ במוהרצ"ה שי' הה"מ דק"ק טשערנאביל אשר נגעה בו יד ד' זה כמה עידן ועידנין והיתה ההוצאה מרובה לאלפים וגם עתה עוד מסובל ביסורין של אהבה יחלימהו ד' ויחיהו מיומים ויחודש כנשר נעוריו. ובגלל זה ידו הק' שלוחה אלינו במכתביו ע"י ציר אמונים האי טהור גברא מוכ"ז שי' להיות לו לעזר ולסעד ולתמכו בימין צדקם. וע"כ באתי למלאות דבריו הק' בזאת למלאות ידם לד' ביד מלאה ורחבה מנה כפולה ומכופלת כי מעלין בקדש. וגדולה צדקה זו לקרב גאולתינו ופדות נפשנו. ועלי' דומי' תהלה וע"כ באתי בקצרה ומובטחני ברוב חסדיהם הנאמנים שישמעו לדברי אלה ויהיו לרצון אמרי פי ובגלל זה יברכם ד' בכפליים והי' מעשה הצדקה שלו' וחיים עד העולם בכפליים כנפש או"נ דו"ש. ש"ז במוהר"ב זצללה"ה. ספר בית רבי עמ' 721

Once, R. Nachum was ill for a prolonged period and he needed [financial] assistance. He sent an emissary to the Hasidic brotherhood of our country (Reissin-White Russia). Our master, [R. Shneur Zalman,] sent this following letter of approbation:

Having greeted you all appropriately, I wish to pour out my soul to you, those that love Hashem's Name, and to present my sincere request in order to inspire a pure spirit of generosity towards the fulfillment of a great and awesome mitzvah, to be from the supporters of the holy Torah by supporting that pious and holy scholar, one who

possesses a deep and broad knowledge of the Torah, "the chariot of Israel and its riders", a holy and G-dly man, R. Nachum b. R. Tzvi, the Magid of Chernoble. He has become struck by Hashem for an extended period of time and his expenses have come to the thousands. He is still suffering with the pangs of "Divine love". May Hashem heal him and restore him back to the former good health of his youth. Because of this, his holy hand is outstretched through his letter delivered by his faithful emissary, that man of pure spirit who is the bearer of this letter, who is offering him his support through his righteous right hand. I have therefore come to lend my help in order that he receive a goodly portion, for one elevates his commitment in matters of sanctity. This tzedakah (charity) has the power of bringing closer the salvation and the redemption of our souls. Regarding such a person, silence is a form of praise and I have therefore been brief. I trust in your abundant and trustworthy kindness that you will hearken to these words and it will have its desired effect. May Hashem bless you for this many times over and may Hashem grant, through the merit of your tzedakah (charity), peace and life for ever in great abundance. . . . Shneur Zalman ben R. Baruch, of blessed memory. **Sefer Bais Rebbi p. 127**

D.

הרב המגיד מו"ה מנחם נחום נתן ספר חסידים וכשיתן א' ור"כ יחזירו לו ספר הנ"ל. פנקס חברה משניות דעיר טשארנוביל הובא בס' היחס מטשרנוביל פרק י"ט אות א'

The Rav and Magid, R. Menachem Nachum, gave a Sefer Chasidim as a pledge. When he gives us a silver ruble we will return the sefer back to him. **Minutes of the Chevrah Mishnayos of Chernoble, quoted in "Hayachas M'Chernoble" Chapter 19 note 1**

E.

ועיקר הסיבה מאי הצלחתו הגשמיות של ר' נחום יכולים אנו לשער שהי' זאת בשביל דרכו והתנהגותו שהי' מקרב יותר העניים מהעשירים מהחסידים שבאו אצלו לבקש את בקשתם הקדים לדבר עם העני באריכות וכשנכנס אחריו העשיר קצר ר"נ בדבריו, ושנותנו לו העשירים את פדיונם ההגונה . . . אז לא רצה לקבל ממנו בעצמו רק א"ל לך אל מקום פלוני ושם תחפש את העני ותתן לו כך וכך ואז תמלא את שאלתך. ופ"א שאלו מקורביו: מדוע לא יתנהג כרבינו הקדוש שאמרו עליו "רבי מכבד עשירים" (עירובין פו.)? אז השיב הוא: ומדוע לא אתנהג בדרכי הבוי"ת שכתוב בו "אני אשכון את דכא ושפל רוח" "כי הוא יעמיד לימין האביון" ויש שהי' עונה להם: אני מביין היטיב זה שזקף רבי אצבעותיו ואמר שלא נהנה מעולם הזה אפילו באצבע קטנה, ובזה אני חפץ להיות דומה לו ויפה אמר הרמב"ם ז"ל: גט העולם הזה קדושין לעולם הבא. ס' היחס מטשרנוביל פרק י"ט אות א' מר' אהרן דוד טברסקי

It would seem that the essential reason for R. Nachum's lack of material success was his custom of showing greater warmth and care towards the poor Hasidim that would come to him for help rather than towards those of wealth. Whenever a poor man would come, he would speak with him at length. Whereas he only spent a short period of time with the wealthy person who [waited in line and] came in after him. When [these people of wealth] were ready to give him an appropriate pidyon, . . . he refused to accept it from

them and told them to go to a certain place and to give a certain sum to a specific poor man and only then would his request be fulfilled. Once, one of his close Hasidim asked him, "Why doesn't the holy Rabbi act like Rabbainu HaKadosh (R. Yehudah HaNasi), whom [the Talmud (Eiruvim 86a) states,] "Rabbi honored the wealthy"? He replied, "Why shouldn't I act like the Creator of whom it is stated (Isaiah 57:15), 'I dwell together with the downtrodden and the meek' and (Psalms 109:31) 'For he stands at the right hand of the destitute'?" At other times he would answer, "I understand very well that which Rabbi lifted up his fingers and said that he hadn't had pleasure from this world, even a small finger's worth. In that respect I would like to emulate him. The Rambam, of blessed memory, said it well, 'Divorce this world and become betrothed to the next world.'" **Sefer HaYachas M'Chernoble Chapter 19, note 1**

III. In the Footsteps of the Baal Shem Tov and the Mezricher Magid

A.

[ר' מנחם נחום דרש] מדי שבת בשבתו מענין הפרשה ובחגים ובמועדים חדשים לבקרים וערבי ערבין ד"ס מסדר הגמרא ואלביא דהלכתא לאמשוכי באגדתא וענייני דיומא ולפעמים היה מחדש בטובו מעסק התורה גם בימות החול. הקדמה לס' מאור עינים

[R. Menachem Nachum] would deliver a drashah (homiletic discourse) every Shabbos on the Parsha (Torah portion of the week) as well as appropriate discourses on the holidays. In the morning and evening, he would teach Talmud, specifically those sections that have practical implications, Agadic material to engage them emotionally, and those sections that were appropriate for the specific time of year. At other times, he would share with them his Torah insights even on the weekdays. **Preface to Meor Einayim**

B.

ואם היה באדם דעת ואמונה זאת אזי לא היה רודף אחר פרנסתו יומם ולילה כמו שאמר החכם אם לא היה האדם רודף אחר פרנסתו היתה פרנסתו רודפת אחריו כי באמת שורש נשמות ישראל הוא במעלה יותר גבוה מכל עולם הזה ומלואו וטבע של כל דבר להיות נמשך ומתאוה להתכלל במה שלמעלה ממדריגתו ובפרט באדם הישראלי שהכל לא נברא אלא בעבורו כנ"ל בפתיחת דברינו שהוא והתורה הן אחדות אחד עמו יתברך אך מה שהעולם רודפים אחר פרנסתם הוא מפני שהן מופסקין משרשם ומן התורה ורוב מעשיהם מקולקלים שלא על פי התורה ולא די שאין מעוררין את עצמם בכל החמדות ותענוגי עוה"ז שהוא על ידי כסף וזהב לקרב המדות הנפולים המצומצמים שם כי אם אדרבה מפילים כביכול עוד למטה עבור שאין מתנהגים על פי התורה ונמצא שהכסף והזהב הוא במעלה יתירה מהם כי בהן יש בודאי צמצום המדות הקדושים כמבואר למעלה ואין בהם יכולת לקלקל את עצמם ונמצא שהם גבוהים במדריגה יתירה מן האדם ועל כן האדם רודף אחר מדריגה של מעלה ממנו שהוא הכסף והזהב כאמור ואוי לאותה בושה כי יציב בארעא וגיורא בשמי שמיא והבן כי באמת קודם יצירת הולד כשמביאין הטפה לפני הקודשא בריך הוא לשאול טפה זו מה תהא עליה חכם או טפש עני או עשיר וכו' רק צדיק או רשע לא קאמר אבל כל עניינו וכל מה שצריך להנהגותיו בזה העולם השפל הן להיות עני או עשיר כפי שגזרה חכמתו יתברך שכן צריך לו להיות הנהגתו בעולם הכל נגזר עליו כי עניינו וכל מה שצריך לו כגון כלי תשמישו ומלבושיו וממונו הכל הוא עצמיות נפשו וקומה שלו כנודע וכל מה שנגזר עליו מן

הדברים הצריכים לו וכל צרכי פרנסתו עליו אין להוסיף וממנו אין לגרוע שאין יכולת ביד שום אדם לגרוע ממנו כי אם שהוא עצמו יקלקל לעצמו אם יהא נפסק ממנו יתברך כי על ידי שהוא נפסק משרשו מסתלק מהשגחתו של הבורא ב"ה אבל באמת אם היה עושה כנ"ל היה פרנסתו השייכת לו היתה רודפת אחריו להתכלל בו בכדי שיהא לה עלייה לשרשה העליון שממש לוקחה. ס' מאיר עינים פרשת ואתחנן

If a person would have this understanding and faith, then he wouldn't run after making a livelihood day and night. In the words of the sage, "If a person wouldn't run after his livelihood, then his livelihood would run after him." For in truth, the root of the souls of Israel is on a level higher than all of this world and its contents. The nature of everything is to desire to merge with that which is above its level. This holds especially true with regards to a person of Israel for whom the entire creation was made . . . for he and the Torah are in unison together with Hashem. That which the world runs after their livelihood is because they are disattached from their root and from the Torah and the majority of their actions are debased and not in concert with the Torah. Not only are they not arousing themselves [spiritually], as they experience the desires and pleasures of this world, which are acquired with silver and gold, in order to bring the fallen [sparks of Divine] attributes, which are trapped and condensed in them, closer [to their spiritual root], but on the contrary, they are falling even lower, for they don't act according to the Torah. As a result, the silver and gold are on a higher level than they, for they certainly contain the condensed Divine attributes, as is stated above, and they have no power to debase themselves. Therefore, the person runs after the level which is higher than he, which is the silver and gold. . . . In truth, if he would follow the path that I previously outlined, his livelihood would chase after him in order to be united with him in order that it be united with its higher root from which it was taken. **Sefer Meor Einayim, Parshas V'Eschanan**

C.

כללא דמלתא כי כל הדברים הגשמיים והנבראים הם רק משל להבין מהם הנמשל שהיא בחי' אלקות שבדבר ההוא שעל ידי זה הוא מלא כל הארץ כבודו כמו שאם רוצה הרב להבין לתלמיד איזה ענין שאין אפשר להתלמיד להשיג הדבר כי אם שישפיל לו הרב הדבר וילביש לו כפי שכלו ועל ידי זה יבין הנמשל. כן הוא כוונת הבורא ב"ה בעולמו במה שהוטבעו מדות עליונים גם כן בדברים שפלים וחומרים. ס' מאור עינים פ' פנחס

The underlying principle is that all physical things and creations are only a mashal (metaphor or allegory) through which one can understand true reality, which is the Divine force inherent in that thing. As a result, it can be said (Isaiah 6:3), "The world is filled with His glory." For instance, when a teacher desires to explain a [difficult] subject to a student, very often the only way to do so is to simplify the subject matter and clothe it in a form that is accessible to the student. Through this, the student can grasp the thing [and eventually understand it] as it truly exists. Similarly, that is the intention of the Creator in His world. He engraved the higher Divine attributes in debased and material things. **Sefer Meor Einayim, Parshas Pinchas**

D.

כי הנה כתיב ומלכותו בכל משלה כי בכל מקום התפשטות מלכותו אפילו בקליפיות כמאמר ואתם תהיו לי ממלכת כהנים ושניתנה התורה לישראל על מנת שימליכוהו עליהם בכל מקום שהם באיזה מדריגה שיהיו שם ידבקו את עצמם אל השם יתברך אפילו אם נזדמן לאדם שנפל ח"ו למקום הקליפות גם משם יקום ויאחז צדיק דרכו כמו שאמר הכתוב כי שבע יפול צדיק וקם וזה שאמר שלמה המלך ע"ה (קהלת ח', י"ד יש הבל וגו' אשר יש צדיקים אשר מגיע אליהם כמעשה הרשעים וגו': ס' מאור עינים פ' וירא

Behold, it is written (Psalms 103:19), "He reigns completely everywhere," for every place is part of the expanse of His kingdom, even in the kelipos (lit. husks i.e. the forces of evil). [We find a similar thought in] Scripture (Ex. 19:6), "And you shall become for me a kingdom of priests" i. e. the Torah was given to Israel on condition that they accept His kingship upon them in every place [and sphere]. On whatever level they find themselves, they should cling to Hashem, even if it happens that they fall, G-d forbid, to the place of the kelipos. Even from there, they should arise and return to their old righteous ways, as is stated in Scripture (Prov. 24:16), "For the righteous man falls seven times and yet arises." This is referred to by Shlomo HaMelech (King Solomon), of blessed memory (Ecc. 8:14), "There is a vanity . . . in which the righteous experience the lot of the evil." **Sefer Meor Einayim Parshas VaYeira**

E.

(1) כי באמת הדעת הוא העיקר המביא לידי יראה ואהבה הגמורה כי אחר שידע ויאמין כי מלא כל הארץ כבודו ולית אתר פנוי מיניה והוא תענוג כל התענוגים ברוך הוא וברוך שמו חי החיים אם כן בכל התענוגים אילו יצויר ח"ו העדר שפעת אורו וחיותו יתברך בהדברים הנבראים היו חוזרים הנבראים לתהו ובהו וכך בכל העולמות עליונים ותחתונים אילו יצויר ח"ו העדר חיותו מהן היו כלא היו ואם כן הוא העיקר בכל הדברים ואם כן כשיאמין בזה ודאי לא יתאוה לשום תענוג בעולם מאחר שעיקרו הוא הבורא ברוך הוא ואם כן טוב יותר לדבק את עצמו בתענוג האמיתי ולא להפריד ח"ו נרגן מפריד אלוף (משלי ט"ז, כ"ח) מפריד אלופו של עולם משכינתיה כי כל הדברים מכוונים בשם שכינה דהיינו חיות השם יתברך השוכן בכל הדברים ואם הוא עושה הדבר כמו שעושים אנשי המונים אזי מפריד ח"ו על כן בודאי מי שיש לו דעת זה יראה בכל דבר הפנימיות המקיימו שהוא שכינתו ברוך הוא וידבק בו ויבוא לידי יראה ואהבה. ס' מאור עינים פ' וירא

For in truth, daas (intimate knowledge of Hashem) is the essential thing that brings a person to complete fear and love of Hashem. When a person knows and believes that the whole world is full of His glory and there is no place that exists that is empty of Him, and that He is the ultimate [source] of delightful pleasure, blessed be He and blessed is His Name, the life of all of the living, [then a person realizes while experiencing any pleasure,] that if Hashem's light would cease, G-d forbid, from that which was created, it would automatically revert to nothingness, and in like manner all of the worlds, superior and inferior, and therefore, that Hashem is the source of all of these things [and pleasures]. As a result, when a person is truly is convinced of this, he can no longer have any desire for [anything of] this world, since its essence is [ultimately] the Creator,

blessed be He. If so, it is far better to cling to the true source of pleasure and not to separate himself, G-d forbid, [in the manner which is stated in Scripture] (Prov. 16:28), "A complainer separates himself from his authority" i.e. the authority of the universe. This is referring to His Shechina, for all of the things [of the universe] are called, in a manner of speech, Shechina which refers to the life force of Hashem which dwells in all things. If he acts like the common people, then he will separate, G-d forbid, [himself from Hashem]. Therefore, it is certainly incumbent upon someone of intelligence (daas) to see in everything its inner essence which sustains it, which is His Shechina, blessed be He, and to cling unto Him, and to come, [as a result,] to fear and love of Hashem. **Sefer Meor Einiyim Parshas VaEira**

(2) ושהכל מהבורא יתברך ואין בעולם שום דבר זולתו כאמור אפס בלתך כי הכל גילוי א-להותו מריש נקודה עד סוף וזהו יחוד גמור ד' עילאה עם י' תתאה שאין דבר יוצא ממנו ח"ו רק הכל גילוי א-להותו בכל הדברים שבעולם. ס' מאור עינים השמטות

Everything is from the blessed Creator and there is nothing besides for Him, as is stated [in the prayer liturgy for Shabbos,] "There is none besides You", for all [existence] is a revelation of His G-dliness, from the beginning of the point to the end. This is the complete yichud of Hashem's name from the highest "hey" until the lowest "yud", for there is nothing that is excluded from Him, G-d forbid. Rather, everything is a revelation of His G-dliness in everything in the universe. **Sefer Meor Einiyim, Hashmatos**

(3) אפילו במקום שהוא כל הארץ שכולו ארציות שהוא רק חומר עב אף על פי כן מלא כבודו יתברך והנה השם יתברך נקרא חיי החיים דהיינו שכל החיים שבעולם בהמות חיות ועופות ומין האדם החיות שלהם הוא השם יתברך וזהו חי החיים שהוה יתברך החיות של כל החיים ויחשוב כשנפל ממדרגתו הלא חי אני ומי הוא החיות שלי הלא הבורא יתברך ונמצא יש כאן גם כן הוא יתברך אך שהוא מצומצם מאוד: ס' מאור עינים פרשת בראשית

Even if one finds himself in a place which is total earthiness and gross materialism, nonetheless, it is filled with the glory of Hashem. Behold, Hashem is called the life of the living i. e. all of the life of the world, whether domesticated or wild animals, birds, or mankind, their life source is Hashem. This is the meaning of "the life of the living" i e. Hashem is the life source of all of the living. When a person falls from his level, he should think, "Behold, I am alive, and who is the source of my life if not the Creator, blessed be He. If so, then Hashem is actually here, just in a very concealed form." **Sefer Meor Einiyim Parshas Beraishis**

(4) באורייתא ברא קודשא בריך הוא עלמא ובאורייתא מתנהג עלמא וכמו דלית אתר פנוי מיניה שבכל מקום הוא חיותו וא-להותו וארייתא וקודשא בריך הוא חד אם כן כל העולמות וכל האומות אין להם חיות רק מן התורה ומהו התורה שחיותן ממנה הוא כי אחר דור הפלגה כתיב כי שם בלל ד' שפת כל הארץ אף שנתבלבלו כל הלשונות מכל מקום נשאר בכל הלשונות דבר מה מלשון הקודש איזה תיבות הכתובים בתורה ומהן הוא חיותן עד שיש צורך לעולם באומות וכמאמר רז"ל ט"ט בכתפי שתים פ"ת באפריקי שתים ולכן גלו ישראל בין האומות כדי שיבררו אותיות הקדושים אותיות התורה שנתערבו ביניהם על ידי עסקם ודבורם עמהם וישראל מעלים הדבורים לשרשם להתורה ואם היו ישראל עובדים את

ד' בדעת שלימה היו ממהרים להשלים התורה ולברר מהם מה שנפלו ביניהם רק על ידי קטנות שכלם צריך להתארך הגלות במשך הזמן עד שיבוא משיח במהרה בימינו ואז יקום כי אז אהפוך אל עמים שפה ברורה וגו' והבן: ס' מאור עינים פרשת נח

Through the Torah did Hashem create the world and through the Torah does He direct the world. Just like there is no place which is devoid of Him, for He is the life force and the G-dliness. [Since,] the Torah and the holy One, blessed be He, is One, therefore, all of the worlds and all of the nations have their life source only through the Torah. What is [the nature of] of the Torah from which their life source derives? After the generation of the Flood, regarding which is written (Gen. 11:9), "For Hashem had confounded there all of the languages of the earth," although all of the languages were confounded, still and all, there remained in all of the languages some trace of the holy language, some words that are written in the Torah. It is from these words that they receive their life source and [it is for that reason that] there is a need for every nation on earth. This is illustrated by the statement of our Sages, of blessed memory (Sanhedrin 4b), "Tat means "two" in Cotphi (Coptic); Path in African (or Phrigian) means "two". That is why Israel became exiled amongst the nations in order to filter out the holy letters of the Torah which are intermixed amongst them. This is accomplished through economic involvement and communication with them, thereby uplifting the words to their source, to the Torah. If Israel would serve Hashem with complete daas (understanding and knowledge), they would hurry the process to complete the Torah and to filter out that which had fallen between the [the nations]. It is only due to their small mindedness that they have to continue in the Galus throughout this time until the Mashiach will come, speedily in our days. Then [the words of the prophet] will be fulfilled (Zephaniah 3:9), "For then I will turn to the people a pure language etc." Understand this. **Sefer Meor Einiyim Parshas Noach**

F.

ובזה מבואר כוונת המשנה אל תהיו כעבדים המשמשים את הרב על מנת לקבל פרס אלא היו כעבדים המשמשים את הרב שלא על מנת לקבל פרס דלכאורה הוא שפת יתר דמכלל שאמר אל תהיו וכו' ממילא נשמע דצריך להיות שלא על מנת לקבל פרס ולמה חזר ושנה בסיפא. אבל הענין הוא מכיון שאמור שצריך להתענג בעשיית מצוות השם יתברך תענוג רוחני מעין עולם הבא וזה שאמרו אל תהיו כעבדים המשמשים כו' כלומר שלא יהיה העבודה לקבל שכר אחר זה ולצפות לתשלום שכר עולם הבא מה שיהיה אחר כך אלא תיכף בעת עשיית המצוה יתעורר תענוג רוחני מלמעלה עליכם וזהו שלא על מנת כו' רצה לומר שלא יהיה על מנת דהיינו שיקבל אחר איזה טובה מזה אלא הטובה הוא העסק במצוה גופיה ותיכף שעוסק יתענג על ד': ס' מאור עינים פ' וישב

This explains the Mishna [in Avos 1:3], "Don't be like servants who serve their master for the purpose of receiving reward but be like servants that serve their master not for the purpose of receiving reward." It seems that there is a redundancy. From the statement, "Don't be etc." one automatically can deduce that one needs to serve not for the purpose of receiving a reward. Why, then, did it repeat again? The idea is as follows: It is stated that one needs to take a spiritual delight in doing the mitzvos of Hashem, akin to [the delight of] the World to Come. Accordingly, that which is stated, "Don't be like servants who serve etc." means that one shouldn't perform the Divine service to receive any other reward besides [the feeling of delight in the present] and not to look forward towards the

payment of reward in the World to Come. Rather one should desire that Hashem should bless him by arousing a spiritual delightfulness from above. That is what is meant by the statement, "not for the purpose of reward". In other words, he shouldn't desire any other reward except the goodness that comes directly through the mitzvah itself to immediately delight in Hashem. **Sefer Meor Einiyim Parshas VaYeshev**

G.

אך הן אמת נודע כי התורה ניתנה לנו להורות לנו את הדרך אשר נעלה בה במסילות בית אל העולה הרמה לדבקה בו ובמצוותיו כמאמר רז"ל בראתי יצר הרע בראתי תבלין שהיא התורה ואמרו עוד אם פגע כך מנוול זה כו' אם אבן הוא נימוח וכו' והנה עינינו רואות כמה אנשים לומדי תורה בפלפול גדול והמה רחוקים מיראת ד' ומעבודתו והיצר הרע שלם אצלם שלא נימוח ולא נתפוצץ כלל. אבל באמת דבר ברור הוא שגם תורה אין להם שאף על פי שלומדים אין נקרא אצלם תורה כי בחינת מה שנקרא תורה להיותה מורה דרך לעבודת השם יתברך ונותנת עצה לדבקה בהשם יתברך לא לזולתו והם אינם לומדים לכוונה זו ואדרבה המה מתפארים בה ומערבים טוב ברע וזהו היה חטא אדם הראשון בעץ הדעת טוב ורע שהיה מערב טוב עם רע הכל ביחד. ס' מאור עינים פ' יתרו

It is a well known truth, however, that the Torah was given to us to guide us on the path through which we will enter the Higher Sanctuary to cling to Him and His commandments, as the Sages have stated (Kiddushin 30b), "I have created the evil inclination and have created the Torah as an antidote." In addition, they have stated (Ibid.), "If the disgusting creature (evil inclination) meets you in the marketplace, pull him into the Study Hall; if he is like a stone he will melt etc." Behold our eyes witness many of those who study Torah with great acuity who are distant from the fear of Hashem and His service. For these people, the evil inclination is still in its perfect state, unmelted or smashed. The truth is that it is obvious that they also don't have Torah. Even though they study it, it is not a Torah (guide) for them, for it is called Torah because it guides a person on the path to serving Hashem and it gives counsel to a person to cleave to Hashem alone. These people don't study Torah for that purpose. On the contrary, they use it as a source of pride and intermix the good with the bad. This was the sin of Adam with the Tree of Knowledge of good and bad, for he intermixed the good and the bad all together. **Sefer Meor Einiyim Parshas Yisro**

IV. The Shepherd of His Flock

A.

אך האמת דנודע כי הצדיק הוא יסוד עולם כי הוא היסוד והצנור שמעבר השפע והחיות היורד לכל העולם ולכל הנבראים הוא על ידו ובשבילו שהוא עושה השביל והמסילה שירד החיות וההשפעה על ידי התקשרותו בבורא יתברך תמיד הוא משכן לבחינת א' שהוא אלופו של עולם השוכן בתוכו כמו שכתוב (שמות כ"ה, ח') ושכנתי בתוכם והוא חלק ד' ממש ויש לו שייכות כביכול עם הבורא יתברך מצד חלק נשמתו שהוא חלק הא' וגם עם הנבראים יש לו גם כן שייכות והתדמות על ידי בחינת דם שהוא נפש הבהמית מלוכש בהדם שהוא שוה

לכל נפש ולכל הנבראים ולכך נאות ויפה לו שיהיה ממוצע בין הבורא ברוך הוא ובין העולם ומלואו לקשר הכל בו יתברך להריק השפע לנבראים על ידי שבשבילו הוא מתקן על ידי עבודתו ודביקותו בו יתברך. ס' מאור עינים פ' יתרו

The well known truth is, however, that the tzaddik is the foundation of the world for he is the foundation and the conduit through which the Divine flow and life force comes down to the whole world and to all the creatures. It is done through him and because of him, for he makes the path and route through which the life force and Divine influence [comes to the earth], by virtue of his constant connection to the Creator. He is the Divine dwelling place of the aspect of "aleph" which is the "aluph" or authority of the universe which dwells within him, as it is stated in Scripture (Ex. 25:8), "And I will dwell within them". He is literally a part of Hashem and has a connection, so to speak, with the blessed Creator in the aspect of his soul which is a part of Hashem. In addition, all of the creatures have a likeness and connection to [the tzaddik] with regards to the "blood" which is the animal spirit which is clothed in the blood which is common to all life and to all creatures. It is therefore fitting that he should be an intermediary between the blessed Creator and the whole world to unite them all through Hashem and to create the flow of [Divine energy] to the creations by the fact that he corrects the [imperfections of the world] through his service and cleaving to Hashem, the blessed. **Sefer Meor Einayim Parshas Yisro**

B.

כתב בס' שפתי צדיקים פ' ואתחנן וז"ל והרב הצדיק ר' נחום מטשערנאביל זצוק"ל אמר ודרוש דרש ופתח לה פיתחא הלא אני כמין רוכל ואבקת רוכל לי. יש בידי מחטין ושפילקס ושפיזלך גם יש בידי מיני בשמים לרוב למי שצריך מיני בשמים ישיג אצלי. ולמי שצריך מחטין יש בידי לעוקצו גם יכול אני להיות מרפא חולים ופוקד עקרות ולהשיב נפשות ולהרבות שובע בעולם ולחדש בעולם שמחת אהבת זיווגים ולגדל צמחים ולהמשיך מיני ברכה ולבטל גזירה ולהכניס חכמה ולדרוש כמעין המתגבר וכללו של דבר הכל ביד הצדיק בסוד צדיק מושל וגו'. וא"ת למה אני משבח עצמי אומר אני לכם שזו דרכי התורה הוא אמרה תורה כי תצא למלחמה וגו' היה הכרוז יוצא מי שבנה בית חדש וגו' מי שנטע וגו' מי שארס אשה וגו' מי הירא ורך הלבב וגו' ודרשו ז"ל הירא מעבירות שבידו ולכך תלתה לו התורה לחזור על בית וכרם ואשה לכסות על החוזרים בשביל עבירות שבידם שלא יבינו שהם בעלי עבירה. והרואה שחוזר אומר שמא בנה בית או נטע כרם או ארש אשה וכו'. כן אני יש מי שיבוש ויכלם לבוא אצלי לקבל תשובה על חטאיו לזה אני תולה כל הדברים בי לרפא חולים ולפקוד עקרות וכו' והרואה מי שילך אצלי לקבל תשובה על חטאיו. . . לזה אל תתביישו כלל וכלל. וכל מי שיש בידו עון וחטא יבא אצלי. ובעזרי"ת ארפאנו ברפואת הנפש. ס' ספורים ומאמרים יקרים, ר' ישעיה צורקניק

It is written in the work, "Sifsei Tzaddikim" Parshas VeEschanan, "The Rav and Tzaddik, R. Nachum of Chernoble, of blessed memory, stated and expounded, 'I am a [veritable] spice dealer with an inventory of spices. I have needles, pins, and household wares (?) and also an abundance of spices. Anyone who needs various spices can get them from me. If you need needles, I can prick you. I can also heal the sick, cure the barren, restore vigor, increase satiety throughout the world, create within the world joy and love within

marriage, grow plant life, bring all kinds of blessing, annul an evil decree, introduce wisdom, and expound like an overflowing spring. In short, everything is in the hands of the tzaddik, as it is stated, "The tzaddik rules etc." If you are wondering why am I praising myself, my reply is that this is the way of the Torah [as it is stated,] "When you go out to war . . . [and the announcement went out:] He who built a new house . . . he who planted . . . he who betrothed a wife . . . he who is fearful and of a weak heart etc." Our Sages, of blessed memory, expounded that "he who is fearful" is referring to one who fears from the sins which he possesses. Therefore, the Torah let those who built a home, planted a vineyard, or betrothed a wife return [from the battlefield] in order to allow the one who fears for his sins to save face and return without having others realize [the truth] that he is a sinner. One who sees him leave will say, "Perhaps this person built a home, planted a vineyard or betrothed a wife." In the same vein, there are those who are embarrassed and shamed to come to me to arrange penance for his sins. That is why I attribute all those qualities to myself, i. e. to heal the sick and cure the barren etc. The onlooker who sees someone come to me in order to gain expiation from their sins will not attribute his visit to sins and the person will not feel any embarrassment. Therefore, anyone who has a sin [that needs rectification,] can come to me, and, with Hashem's help, I will cure him spiritually." **Sefer Sipurim U'Maamarim Yekarim, R. Yeshaya Tzurknik**

C.

הנהגות ישרות מרבי מנחם נחום מטשארנוביל:
 א. ראשית חכמה יראת ד', למען תהיה יראתו על פניכם תמיד לבלתי תחטאו זו הבושה שיתבייש לפני השי"ת, שמלא כל הארץ כבודו, ולית אתר פנוי מיני' ותמיד עיניו על דרכיו, לתת לאיש כדרכיו, ורואה כליותיו ולבו, ומזה אין להסיח דעתו אפי' רגע כמש"כ בש"ע א"ח סימן א':
 ב. ליזהר מאד מביטול תורה ח"ו, כי ויותר הקב"ה כו' ולא ויותר על ביטול תורה, ויזהר מאד שיהיה בלי פני' ח"ו כי התפארות היא ע"ז ממש, רק ללמוד לשמה, היא עבודת הבורא ית"ש וליראה אותו ולדבקה בו ובמדותיו:
 ג. ויזכור תמיד בהשי"ת כי הוא הנותן כח בדיבור ובפיו ומשפיע אליו תמיד דעה ובינה ואיך לא יבוש ולא יירא מפניו קול ודיבור קוב"ה ושכינתי' ויהיה כוונתו לעשות רצונו ולהיות נחת רוח לפניו ולשמה את השי"ת ברוך הוא:
 ד. וללמוד בכל יום תנ"ך משנה גמרא ותוספות ומהרש"א ולעיין מאד בכדי לשבר הקליפות, והכל בדחילו ורחימו, ולהיות בקי מאד, ולחזור תמיד בארבע טורים או ש"ע ולהיות בקי בתרי"ג מצות ולהזהר מאד להיות בקי בש"ע א"ח סי' רל"א ולקיים אותו, שיהיה כל הנהגותיו ותנועותיו לשם שמים כדי שיהיה עובד השי"ת תמיד:
 ה. וליזהר מאד ללמוד בספרי מוסר בכל יום ולחזור ב' או ג' פעמים ולדבק המוסר אל הלב:
 ו. וליזהר מאד שלא ידבר שיחת חולין, ולמעט בכל יום ולהתאמץ מאד להתפלל בלי שום פניה, ומחשבה זרה ח"ו, וקודם לימוד בתורה או התפלה יחזור בתשובה ולהתוודות ולפחות הרהור תשובה כדי לידבק בהבורא ית"ש:
 ז. ויראה להתבודד א"ע בכל שבוע יום אחד בתענית ובתפלה ותשובה ובוודאי ולתקן כל הפגמים וידבק מחשבתו בהבורא ית"ש:
 ח. וקודם התפלה יטבול ב' פעמים א' להעביר רוח הטומאה ב' להמשיך קדושה וטהרה וקודם התענית לא יאכל בשר ואחר התענית לא ימלא כריסו ולא יאכל בשר גם כן:
 ט. וקודם מנחה יזהר מאד שלא ידבר שיחת חולין עד אחר המעריב:

י. ויזהר מאד מהסתכלות בנשים ח"ו בכדי שלא לטמא את הברית הקדוש כי הוא פגם גדול מאד ומאד אשר אין לו תשובה על זה ושלא לישכב עד שיעשה חשבון על עוונותיו אם עבר ח"ו יקנוס א"ע קנס גדול ויעשה גדר ויקרא ק"ש של האריז"ל כמש"כ בשערי ציון:

יא. וליזהר מאד בקימת חצות לילה ולעשות התיקון כמש"כ בשע"צ וליזהר מאד מגאווה שלא יהיה במחשבתו שום גאווה, ואפי' משהו ותועבת ד' כל עושי עולה רק יהיה בלבו שפל באמת בפני כל אדם כי באמת הוא כן מאחר שאין לו שום מעשים טובים וצריך שיהיה לבו זך ונקי ומה לו להתגאות כי הוא גרוע מן הבהמות שהיא לא קלקלה והוא קלקל:

יב. ויהיה זהיר מאד שלא יהיה מד' כתות שאין מקבלין פני השכינה כת לצים כת חנפים כת משקרים כת מספרי לשה"ר וכל המספר לה"ר גדול כנגד ג' עבירות ע"ז ג"ע וש"ד והוי דן את כל אדם לכף זכות ויראה לקרב א"ע ואת חבירו לעבודת השם יתברך ויחשוב תמיד בגדלות השי"ת וקטנות ושפלות עצמו:

יג. ויזהר מאד מקפדנות שלא יבוא ח"ו לידי כעס שהוא ע"ז ממש ע"ד טורף נפשו באפו ואל ישרה בקרבו אל זר וע"ז נאמר לא יהיה בקרבך אל זר:

יד. וליזהר מאד בשמחת שבת בכל מה דאפשר ובכל החומרות שהחמירו המחמירים ע"ז ולהיות בקי בדיני שבת מאד ולידבק בכורא יתברך ושלא להסיח דעתו מן השבת ולהתפלל ביום השבת בשמחה גדולה ולהרבות בצדקה בערב ש"ק ובמתנה לשמה בתכליתה:

טו. וליזהר מאד במעשר מקרן, ואח"כ מרווחים, עשר בשביל שתתעשר, ולהיות שומר מצוה, ויקיימנה:

טז. וליזהר מאד בשמחת פסח, וליזהר מחמץ משהו, וכל החומרות שהחמירו המחמירים על זה, וליזהר מאכילת חדש, וליזהר להסתכל בציצית בכל שעה שיזכור תמיד יראת ד' ואהבתו ובדביקתו ובכוונותיה, כי שקולה מצות ציצית ככל התורה כולה:

יז. וליזהר בעניית אמן בכל כוונתו, ובכל כחו, וכן כל דבר שבקדושה, ולהיות מעשרה ראשונים, ויאמר פ' עקידה בכוונה גדולה, ויחשוב ויציר במחשבתו כאלו עומד בעצמו לקדושת שמו הגדול והקדוש יתגדל ויתקדש ויתרומם:

יח. וליזהר לישן בטלית קטן, ויזהר מאד שלא להתפלל בבגדים שהיו עליו בשעת זיווג, רק להחליף החלוק, ויזהר שלא להוציא שם שמים לבטלה, ואם אפי' בשוגג יקבל עליו תיכף נידוי ויראה שיתירו ב"ד של שלשה בני אדם:

יט. וליזהר מאד מעצלות ומעצבות, שהיא קליפה המכלה עבודת השם ית', ויראה לעבוד את השי"ת בזריזות ובשמחה ובטוב לבב מרוב כל:

כ. וליזהר בנקיות גופו, ולא לעבור על כל תשקצו, ובפרט קודם התפלה, ולהתפלל בגוף נקי ולא בגוף משוקץ, ובפרט מכח זה באים מחשבות זרות:

כא. ולכבד את השבת ויו"ט בכל מה דאפשר וליתן צדקה קודם שבת ויו"ט, ובפרט קודם חג הסוכות ולכבד עניים בכל מה דאפשר, ובפרט לעני הגון, וליזהר שיהיו בכל שבת ויו"ט עני הגון על שלחנו ובפרט בחג הסוכות, ולתת חלק האושפיזין להם בכל יום:

כב. וליזהר בכל ברכותיו וברכות הנהנין מאד, ולהיות בקי מאד בש"ע אורח חיים הלכות ברכות, וליזהר מאד מן המאכלים המסופקים מתולעים ומילבין מאד בכל מה דאפשר כי הם מביאים הטומאה בלב, שלא להתעכב חוץ לביתו משך זמן:

כג. ושלמו הנהגות ישרות, השיר והשבח לבורא עולם ויוצר אור יקריות:

V. R. Mordechai and the Dynasty of Chernoble

A.

הרה"ק ר' מרדכי מטשרנוביל זצ"ל נולד שנת תק"ל ונפטר תקצ"ח כ' אייר באנאטיווקה עיר הסמוכה לקיוב זי"ע עכ"י וחיבר ספר יקר על התורה הנקרא בשם לקוטי תורה ובתחילת הספר נדפס ממנו שבעה הדרכות ישרות ונפלאות מורים לאדם דרך השי"ת ואיך ידבק בקונו ית. ס' היחס מטשרנוביל פרק ג'

The holy R. Mordechai, of blessed memory, was born in the year 5530 (1770) and died in the year 5598 (1838) on the twentieth of Adar in Anatevka, a town close to Kiev. May his merit stand by all of the Jewish people. He authored the precious work on the Torah entitled, "Likutei Torah." Appended to the beginning of the work are seven correct and wondrous guidelines, leading a person on the path of Hashem and directing him to cling to his Creator. **Sefer Hayachas MiChernoble Chapter 3**

B.

אשתו הראשונה הצ' של הרה"ק ר' מרדכי היתה בת הה"צ הקדוש ר' אהרן הגדול מקארלין זל"ה שנפטר ביום ב' י"ז ניסן והולידה שלשה צדיקי עולם ובת א' ואשתו השניה היתה הצ' בת הרה"ק ר' דוד לייקיס ז"ל שנסתלק כ"א ניסן שנת תקי"ט שהוא היה מתלמידי הבעש"ט זלה"ה והולידה חמשה צדיקי עולם ושתי בנות. שם

[R. Mordechai's] first wife, was the saintly daughter of the holy Rabbi, the great, R. Aaron of Karlin, of blessed memory. . . . She gave birth to three of the world's Tzaddikim and to one daughter. His second wife was the saintly daughter of the holy R. Dovid Leikis, of blessed memory. . . . He was from the disciples of the Besht. She gave birth to five of the world's Tzaddikim and to two daughters. **Ibid.**

C.

אלה המה בניו הצ' מאשות הראשונה:

(א) הרה"ק והטהור קדוש מרחם אמו ה"ה אדמו"ר הרב ר' אהרן מטשרנוביל זל"ה שהיה אז זקן הדור שנולד שנת תקמ"ז ונתחנך על ברכי זקנו הרה"ק ר' נחום זל"ה ונפטר תרל"ב כ' כסליו והוא מילא את הכסא של אביו הקדוש אחר פטירתו.

(ב) הרה"ק ר' משה מקאריסטשוב זצ"ל נולד תקמ"ט ונפטר שנת תרכ"ו י"ח טבת ומנו"כ שם

(ג) הרה"ק ר' יעקב ישראל מטשערקאס זצ"ל נולד שנת תקנ"ד בתחילה הנהיג רבנותו בהורנוסטיפל ואח"כ בטשערקאס ונפטר שנת תרל"ו י"ג אלול. שם פרק ד'

אלה הם בניו הצ' מאשתו השני'

(ד) הה"ק ר' נחום ממקורב זצ"ל נולד שנת תקס"ה ונפטר בעיר רבנותו מקורב בשנת תרי"ב ז' תשרי

(ה) הרה"ק מופת הדור ופאר הדור בוצינא דנהורא קדוש עליון כ"ק אדמור מורינו ורבינו וכו' מו"ה ר' אברהם המגיד הקדוש מטוריסק זלה"ה נולד בשנת תקס"ו ונסתלק ביום הילולא דיליה ב' תמוז שנת תרמ"ט בעיר רבנותו טוריסק נבנה ציון גדול של קברו שנוסעים הרבה חסידים להתפלל כאו"א בקשתו זי"ע ועכ"י

(ו) הה"ק ר' דוד מטאלנא זצ"ל נולד תקס"ח ונפטר ביום הילולא דילי' בעיר טאלנא בשנת תרמ"ב י' אייר

(ז) הרה"ק יצחק מסקווירא זצ"ל נולד שנת תקע"ב ונפטר בעיר רבנותו סקווירא י"ז ניסן תרמ"ה

(ח) הרה"ק ר' יוחנן מרחמסטרביקה זצ"ל נולד שנת תקע"ו ונפטר בעיר רבנותו ד' ניסן תרנ"ה זי"ע

D.

בנו [של ר' מנחם נחום] הרה"ק ר' מרדכי מטשארנאביל נ"ע הי' מחותנו של רבינו שבנו הרה"ק ר' יעקב ישראל נ"ע הי' חתן אדמו"ר האמצעי נ"ע בן רבינו. ורבינו הי' על החתונה בשנת תקע"א. אחר פטירת הרה"ק רמ"נ הי' רבינו אצל בנו הרה"ק ר' מרדכי לנחמו. ספר בית רבי עמ' 621-721

R. Mordechai, the son of R. Menachem Nochum of Chernoble was the mechutan (relative through marriage) of our master, [R. Shneur Zalman. R. Mordechai's] son, R. Yaakov Yisrael, whose soul rests in Eden, was the son in law of the Mittler Rebbe (the Intermediate Rebbe of Chabad), the son of our master. Our master was at the wedding which took place in the year 5571 (1811). After the death of R. Menachem Nochum, our master came to his son, R. Mordechai to console him. **Sefer Bais Rebbi pp. 126-127**

E.

שמעתי בעת שהיתה החתונה של המחותנים הק' ר' שניאור זלמן זצ"ל בעל התניא והרה"ק ר' מרדכי זצ"ל המגיד מטשארנאביל והחתונה היתה בלאזנע (בליאדי) בביתו של הרש"ז ז"ל. ובעת המשתה אמר בעל התניא דורש ארוך בדרכי החסידות כדרכו הק' וכשגמר את המאמר אמר אל המגיד יאמר נא מחותני ג"כ איזה דברי תורה ויען המגיד הק' כתוב יקח נא מעט מים שצריך לומר מעט תורה שנמשלה למים והעיקר הוא ורחצו רגליכם לרחוץ כל אחד את ההרגל הרע שלו. והשענו תחת העץ. ובשאר הדברים תסמכו עצמכם על הצדיק שנקרא עץ. וכשמוע חסידי הרב את התורה הזאת ויחר להם מאוד כי יש בדבריו ההיפוך מדרך החסידות של הרב ז"ל. אך מפני אימת רבם הק' לא עשו לו שום דבר. אח"כ אמר הרש"ז עוד הפעם

דרוש חסידות ארוך וכשסיימו אמר אל המגיד שיגיד ג"כ איזה ד"ת ויען המגיד ויאמר שמעתי מאבי ז"ל שאמר וכל תורה שאין עמה מלאכה היינו שאין עמה תקון נשמות סופה בטילה וחרה להחסידיים מאד אך מפני אימת כבוד רבם מפני שלא רצו לערוב את השמחה התאפקו ולא דברו כלום. וכשהגיעו אל הענין כיצד מרקדין לפני הכלה וילך המגיד ז"ל במחול של מצוה בהתלהבות עצומה ובריקודיו הכניס הרהורי תשובה בלב כל המסובים וכשראו זאת חסידי הרב שהיו כולם אנשים גדולים בעלי מדרגה הרהר תשובה בלבם והתחרטו מאד על זה שהי' בלבם תרעומות על המגיד הק' כי ראו את תוקף קדושתו וגדולתו של המגיד הק' מטשורנוביל ז"ל ויכבדו אותו מאד. זי"ע ועכי"א. ס' סיפרום מגזע טשארנוביל

I heard that at the wedding of the holy mechutanim, R. Shneur Zalman, zt"l, the author of the Tanya, and R. Mordechai, zt"l, the Magid of Chernoble, which was held in Liadi at the home of R. Shneur Zalman, z"l, the author of the Tanya expounded a long discourse on Hasidus, as was his holy custom. When he finished, he said to the Magid [of Chernoble], "The mechutan should also say words of Torah." The holy Magid replied, "It is written (Gen. 18:4), 'Please take a little water . . .' [This teaches us that] one needs to only say few words of Torah, which is likened to water. The essential thing is, 'and wash your feet' (Ibid.) i. e. everyone should wash away their bad habits (hergel which is taken from the word regel - foot). [It continues on in Scripture:] 'and rest yourselves under the tree.' (Ibid.) [This means that] in other areas one should rely on the Tzaddik who is likened to a tree." When the Hasidim of the Rav [R. Shneur Zalman] heard this Torah exposition, they became very angry, for these words were in direct opposition to the path of Hasidus of their Rav, z"l. Because of the fear of their holy Rav, however, they didn't take any independent action. Afterwards, Rav Shneur Zalman delivered another elaborate discourse on Hasidus. When he finished, he asked the Magid to also say some words of Torah. The Magid replied, "I heard my father, z"l, say, 'Any Torah that is not accompanied by melacha,' which means it does not rectify souls, 'will eventually become nullified.' (See Avos 2:2)" The Hasidim [of R. Shneur Zalman] were incensed. Because of the honor of their master, because they didn't want to disturb the joyous occasion, they controlled themselves. When they came to the subject of, "how to dance before the bride", (See Kesubos 17a) the Magid went into the circle of the mitzvah with great exultation. Through his dancing, he infused a spirit of repentance in the hearts of all of the gathered. When the Hasidim of the Rav, [R. Shneur Zalman,] who were all great men of lofty spiritual levels, saw this, they all felt pangs of repentance and were very regretful that they had harbored criticism against the holy Magid, for they saw his awesome sanctity and greatness. They subsequently honored him greatly. May his merit protect us and all of Israel. Amen. **Sefer Sipurim MiGeza Chernoble**